

Hjälp patienter att spara pengar och låt läkare slippa onödigt arbete genom att ändra två saker på samma gång:

- Tillåt apotek byta ut läkemedel som ej har förmån
- Ge apotek samma ersättning för expediering av recept oavsett om läkemedlet har förmån eller ej

Varje månad hämtar mer än 400 000 personer ut minst ett recept på läkemedel som inte omfattas av förmån. De betalar då normalt allt själv, även om de har frikort. Då apotek själva bestämmer vad de ska tjäna på dessa läkemedel så skiljer sig priset för samma läkemedel mellan olika apotek och över landet. Läkare saknar p.g.a. detta information om priser för dessa läkemedel medan patienter inte förstår att priset kan skilja mellan apotek. Tre år efter apoteksomregleringen saknas därför möjligheten att jämföra priser på det sätt som läkare och patienter behöver kunna för att göra ett klokt val. Slumpen och inte läkaren avgör idag om patienten till slut får ett billigt eller ett dyrt läkemedel på apoteket.

Totalt kostar dessa läkemedel 1,5 miljarder kronor per år och det är 6 % av kostnaden för alla läkemedel på recept. Kostnaden ökar snabbt då fler och fler läkemedel inte längre har förmån. Läkemedel kan sakna förmån genom beslut av TLV, eller genom att läkemedelsföretag väljer att lämna förmånen. Genom att lämna förmånen kan företagen hindra utbyte på apotek och dessutom höja sitt pris. Detta har t. ex. hänt med p-piller och nyligen med vanliga antibiotika som Doxyferm och Kåvepenin. När detta händer kan dessutom varje apotek själv besluta om hur mycket de vill tjäna på dessa läkemedel.

Idag får patienten betala för mycket för dessa läkemedel. Det saknas skäl för läkemedelsföretag att sänka priset eftersom läkaren inte har tillgång till priserna. Om receptet efter läkarbesöket behöver ändras för att patienten ska slippa betala onödigt mycket så tar det tid från både patient och läkare.

En patient som behöver ett läkemedel på recept är inte en vanlig konsument – oavsett om läkemedlet omfattas av förmån eller inte. Läkemedel är inte heller en vanlig vara vilken som helst. Det är läkaren, och inte patienten, som beslutar om patienten behöver behandling. Patienten kan inte välja en annan vara än den läkaren beslutat om. Patienten kan inte heller själv alltid bedöma följderna av att avstå från behandling. Att behöva ta kontakt med anställda vid olika apotek för att kunna jämföra priser mellan apotek för ett visst läkemedel tar tid och innebär ett intrång i patientintegriteten.

Expediering av läkemedel på recept är en samhällskritisk funktion och inte en marknad vilken som helst. Staten ansvarar för apotekens verksamhet genom att Läkemedelsverket beslutar om vilka som får driva apotek och TLV reglerar apotekens vinster. Enligt TLV ska myndigheten vid denna reglering ta hänsyn till expediering av samtliga receptbelagda läkemedel oavsett om de omfattas av förmån eller inte (se prop. 2008/09:145). Staten har därför ett ansvar för att patienten inte drabbas av onödiga kostnader vid expediering av läkemedel på recept, även om läkemedlet inte omfattas av förmånen.

*Patienten som behöver receptbelagda läkemedel som inte omfattas av läkemedelsförmån behöver skyddas som konsument på samma sätt som staten skyddar skattebetalaren mot onödiga kostnader för receptbelagda läkemedel inom förmånen. Detta bör ske genom att läkemedelsföretag stimuleras till kraftigast möjliga priskonkurrens genom att*

- utbyte tillåts så att patienten kan välja det utbytbara läkemedel som är billigast för patienten när läkemedlet expedieras oavsett vilket handelsnamn läkaren skrivit på receptet
- läkemedelsföretags prissänkningar kommer konsumenten direkt tillgodo genom en reglerad ersättning till apotek för expediering av receptförskrivna läkemedel, i form av samma ersättning oavsett om det receptbelagda läkemedlet omfattas av förmån eller ej.

*Att tillåta utbyte på apotek utan att samtidigt ge apoteken samma handelsmarginal för alla receptbelagda läkemedel innebär onödiga kostnader för patienten genom att en beprövad metod att säkerställa lägsta möjliga pris till konsument inte tas till vara.*